

بررسی وضعیت تجارت خارجی ایران در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳

اقتباس از آمارهای منتشره گمرک ایران

آذر سال ۱۳۹۳

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی
مرکز گردآوری و تحلیل آمار

تحلیل واردات و صادرات در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳

صادرات

در طول سال ۹۲، معادل ۴۱۶۲۸ میلیون دلار کالا صادر شده است که نسبت به سال ۹۱، (معادل ۴۱۴۴۸ میلیون دلار) حدود ۰.۴۳ درصد افزایش نشان می دهد.

در طول ۸ ماهه نخست سال ۹۳ نیز معادل ۳۱۴۴۷ میلیون دلار کالا صادر شده که نسبت به ۸ ماهه نخست سال ۹۲ (معادل ۲۶۲۶۷ میلیون دلار) حدود ۱۹.۷۲٪ افزایش یافته است.

واردات

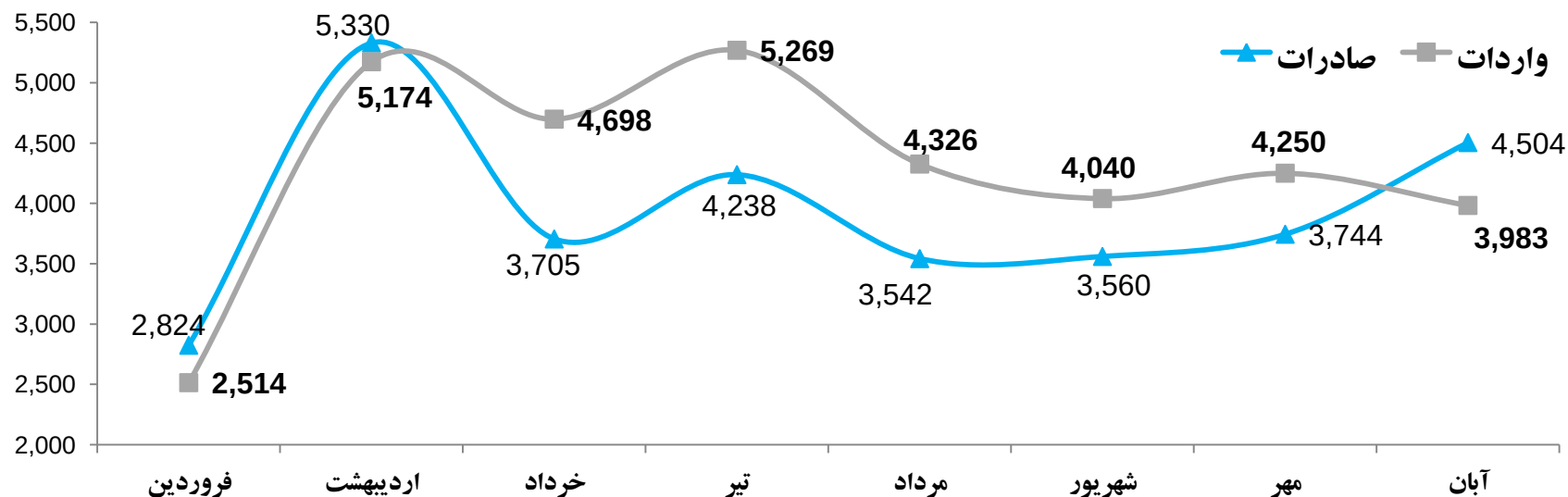
در طول سال ۹۲، معادل ۴۹۴۲۲ میلیون دلار کالا وارد شده است که نسبت به سال ۹۱، (معادل ۵۳۴۵۱ میلیون دلار) حدود ۷.۵۴ درصد کاهش نشان می دهد.

بر اساس اعلام گمرک ایران واردات کشور در ۸ ماهه نخست سال ۹۳ معادل ۳۴۲۵۴ میلیون دلار بوده که نسبت به ۸ ماهه اول سال گذشته (معادل ۲۸۴۹۲ میلیون دلار) ۲۰.۲۲٪ افزایش دارد.

روند ماهانه ارزش واردات و صادرات در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳

میلیون دلار

در آبان ماه ارزش صادرات روندی **افزایشی** و ارزش واردات روندی **کاهشی** داشته است؛ بیشترین میزان واردات در سال ۱۳۹۳ مربوط به تیر ماه به ارزش ۵۲۶۹ میلیون دلار می باشد، همچنین بیشترین میزان ارزش صادرات در سال ۱۳۹۳ مربوط به اردیبهشت ماه به ارزش ۵۳۳۰ میلیون دلار می باشد.

آمار صادرات به تفکیک گروه کالایی طی ۸ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

نوع کالاهای صادراتی	۸ ماهه سال ۱۳۹۳ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	۸ ماهه سال ۱۳۹۲ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	درصد تغییر	سهم در رشد (واحد درصد)
میعانات گازی	۸۷۲۹	۲۷.۷	۵۶۸۷	۲۱.۶۵	۵۳.۵	۱۱.۵۸
محصولات پتروشیمی	۸۹۶۱	۲۸.۵	۷۳۴۲	۲۷.۹۵	۲۲.۰۵	۶.۱۶
سایر کالاها	۱۳۷۵۷	۴۳.۷۵	۱۳۲۳۸	۵۰.۴	۳.۹۲	۱.۹۸
جمع کل	۳۱۴۴۷	۱۰۰	۲۶۲۶۷	۱۰۰	۱۹.۷۲	۱۹.۷۲

در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳ صادرات هر سه گروه **میعانات گازی و محصولات پتروشیمی و سایر کالاها نسبت به دوره مشابه سال قبل افزایش** یافته اند. سهم میعانات گازی در رشد میزان صادرات بیشتر از دو گروه دیگر می باشد؛ افزایش صادرات میعانات گازی با سهم بیش از ۱۱ واحد درصدی از رشد، عامل اصلی رشد صادرات ۸ ماهه کشور بوده است. مجموع **صادرات ۸ ماهه سال ۹۳ با ۱۹.۷۲ درصد افزایش** از حدود ۲۶.۲ میلیارد دلار به حدود ۳۱.۴ میلیارد دلار رسیده است.

آمار صادرات (بجز میعانات گازی) به تفکیک پنج کشور عمده مقصد طی ۸ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

کشور مقصد	ارزش ۸ ماهه سال ۱۳۹۳ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	ارزش ۸ ماهه سال ۱۳۹۲ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	درصد تغییرات ارزش
چین	۵۹۷۹	۲۶.۳۲	۴۵۹۸	۲۲.۳۴	۳۰.۰۳
عراق	۴۰۲۶	۱۷.۷۲	۴۰۳۰	۱۹.۵۸	-۰.۰۹
امارات	۲۴۵۰	۱۰.۷۸	۲۳۹۵	۱۱.۶۴	۲.۲۹
افغانستان	۱۶۳۴	۷.۱۹	۱۶۷۶	۸.۱۴	-۲.۵۱
هند	۱۴۳۰	۶.۳	۱۷۴۶	۸.۴۸	-۱۸.۱۰
سایر کشورها	۷۲۰۰	۳۱.۶۹	۶۱۳۶	۲۹.۸۱	۱۷.۳۴
جمع کل	۲۲۷۱۸	۱۰۰	۲۰۵۸۰	۱۰۰	۱۰.۳۹

در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳، ۵ کشور چین، عراق، امارات، افغانستان و هند بیش از ۶۸ درصد میزان واردات از ایران را داشته اند که نشاندهنده بیشتر شدن وابستگی ما به بازار این کشورها می باشد. کاهش صادرات ایران به کشورهای **عراق، افغانستان و هند** با توجه به سهم بیش از ۳۰ درصدی از کل صادرات کشور قابل تامل است. **ناامنی در عراق عمده ترین چالش فراروی فعالیت های اقتصادی در این کشور است** که بر روابط تجاری آن اثر گسترده ای داشته است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

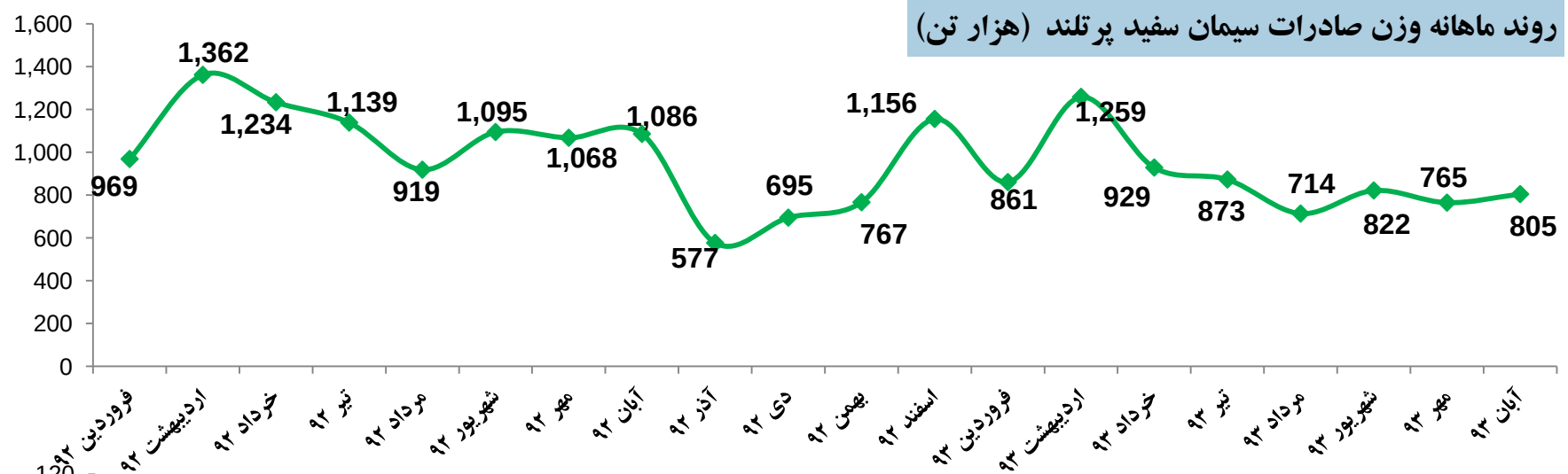
آمار صادرات به تفکیک اقلام عمده طی ۸ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲ (بدون احتساب میعانات گازی)

ردیف	شرح	۸ ماهه سال ۱۳۹۳		۸ ماهه سال ۱۳۹۲		درصد تغییرات	
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	ارزش
۱	پروپان مایع شده	۱۴۶۳	۱۳۷۵	۸۰۰	۷۲۱	۸۳	۹۱
۲	متانول	۲۴۳۷	۹۷۴	۲۲۶۷	۸۱۳	۷	۲۰
۳	پلی اتیلن گرید فیلم	۵۷۵	۹۲۵	۴۲۸	۵۷۰	۳۴	۶۲
۴	بوکان مایع شده	۹۹۶	۹۲۴	۷۳۷	۶۵۱	۳۵	۴۲
۵	قیر نفت	۱۶۴۹	۸۲۷	۱۴۴۰	۷۱۶	۱۴	۱۵
۶	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت فقط گرم نورد شده بصورت طومار	۷۹۸	۵۶۸	۴۰۴	۲۹۲	۹۸	۹۵
۷	سنگ آهن همانیت دانه بندی	۷۷۶۵	۵۱۰	۱۴۰۰۵	۸۵۱	-۴۴	-۴۰
۸	اوره حتی بصورت محلول در آب	۱۴۴۶	۴۶۰	۱۸۰۳	۷۸۴	-۲۰	-۴۱
۹	سیمان پورتلند	۷۰۲۸	۴۱۶	۸۸۷۲	۶۶۲	-۲۰	-۳۷
۱۰	پلی اتیلن گرید	۲۶۲	۴۰۲	۲۶۷	۳۵۸	-۲	۱۲
	سایر تعرفه ها	۲۶۵۴۱	۱۵۳۳۷	۲۱۵۲۵	۱۴۱۶۲	۲۳	۸
	جمع کل	۵۰۹۶۰	۲۲۷۱۸	۵۲۵۴۸	۲۰۵۸۰	-۳۰۲	۱۰۳۹

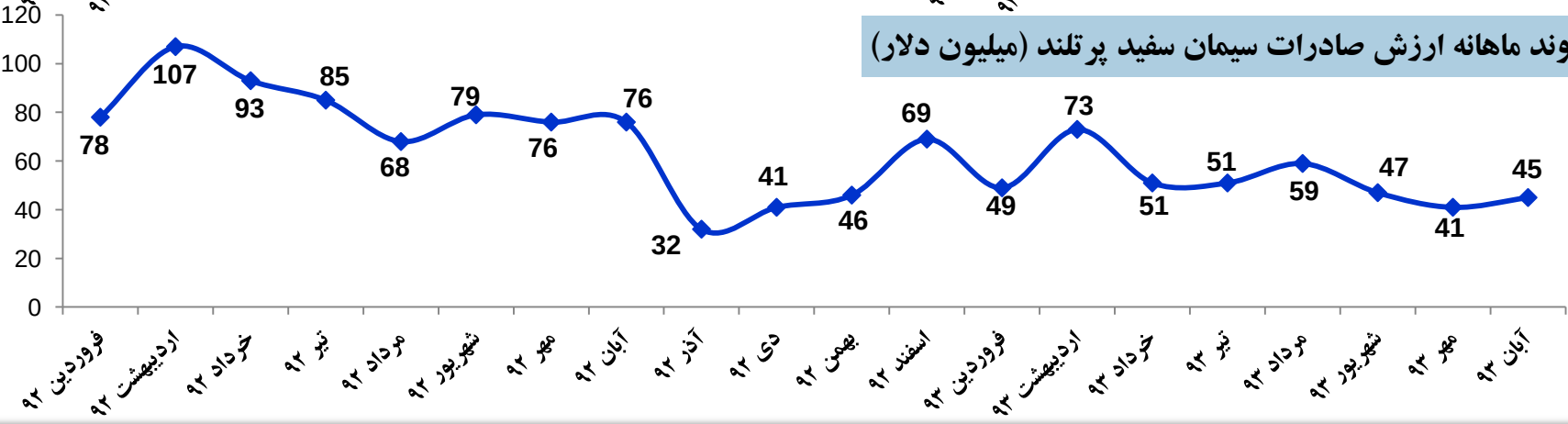

بررسی میزان صادرات سیمان سفید پرتلند

روند ماهانه وزن صادرات سیمان سفید پرتلند (هزار تن)

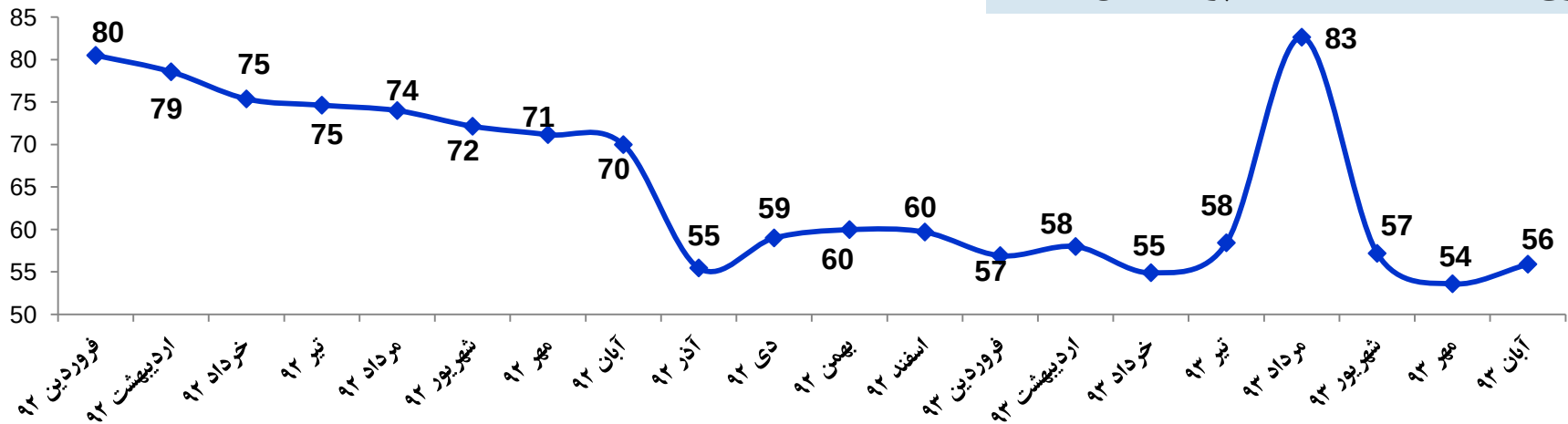
روند ماهانه ارزش صادرات سیمان سفید پرتلند (میلیون دلار)

بررسی میزان صادرات سیمان سفید پرتلند

نرخ صادرات سیمان سفید پرتلند (تن - دلار)

بررسی روند ماهانه صادرات سیمان پرتلند نشان می دهد نرخ فروش صادراتی سیمان پرتلند در سال ۹۳ کاهش یافته است، همچنین ارزش و تناژ صادرات در تمام ماه های سال ۹۳ برای این محصول نسبت به ماه مشابه سال قبل رقم کمتری می باشد.

کارشناسان معتقدند، مشکلات موجود در بازار مسکن و شرایط نامناسب کشورهای نظیر عراق منجر به کاهش تولید این محصول در کشور شده، همچنین کاهش تقاضا در منطقه موجب رقابت منفی تولیدکنندگان در بازار فروش خارجی و در نهایت کاهش نرخ فروش صادراتی این محصول شده است. به منظور رفع مشکل کاهش صادرات سیمان، برنامه هایی جهت افزایش میزان صادرات کلینکر و جابه جایی بازارهای مقصد از عراق به کشورهای حوزه خلیج فارس و آفریقا می تواند مفید باشد.

آمار واردات به تفکیک اقلام عمده طی ۸ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

ردیف	شرح	۸ ماهه سال ۱۳۹۳		۸ ماهه سال ۱۳۹۲		درصد تغییرات	
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	ارزش
۱	گندم	۳۷۵۴	۱۲۹۹	۲۰۱۱	۷۷۶	۸۷	۶۷
۲	برنج	۸۲۹	۱۰۲۸	۱۳۸۹	۱۶۱۴	-۴۰	-۳۶
۳	وسائط نقلیه (حجم سیلندر ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰)	۷۴	۹۷۱	۴۸	۶۳۹	۵۵	۵۲
۴	کنجاله سویا	۱۴۵۸	۸۸۹	۱۶۲۰	۱۰۵۷	-۱۰	-۱۶
۵	ذرت دامی	۲۱۷۱	۷۱۰	۱۸۷۴	۷۴۵	۱۶	-۵
۶	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت و گرم نورددشده بصورت طومار	۷۶۱	۴۷۰	۵۵۷	۳۵۶	۳۷	۳۲
۷	دانه گندم بجز گندم دامی	۱۳۶۵	۴۳۴	--	--	--	--
۸	ماژول نمایشگر متشکل از led یا lcd	۸	۴۱۸	۸	۴۱۶	-۸	۰.۵۷
۹	دستگاه های گیرنده، فرستنده تلفن همراه به استثنای BTS	۵	۳۵۷	۱	۳۲	۷۱۳	۱۰۱۸
۱۰	شکر تصفیه نشده	۷۴۳	۳۴۵	۸۴۷	۴۶۶	-۱۲	-۲۶
	سایر تعرفه ها	۱۵۰۲۰	۲۷۳۳۳	۱۰۶۹۰	۲۲۳۹۲	۴۰	۲۲
	جمع کل	۲۶۱۸۷	۳۴۲۵۴	۱۹۰۴۵	۲۸۴۹۲	۳۷.۵۰	۲۰.۲۲

متوسط قیمت کالای صادراتی و وارداتی طی ۸ ماهه نخست سال ۹۳

تن - دلار

شرح	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	۸ ماهه
میعانات گازی	۹۲۱	۵۵۰	۹۰۳	۷۰۶	۸۹۳	۹۰۶	۶۳۶	۷۲۵	۶۹۹
محصولات پتروشیمی	۹۱۶	۸۲۲	۷۰۹	۷۷۰	۸۴۴	۶۹۹	۷۷۱	۸۲۷	۷۹۰
سایر کالاها	۲۵۶	۳۱۶	۳۶۲	۳۳۶	۳۶۱	۳۵۲	۴۱۲	۳۸۷	۳۴۷
واردات	۹۵۱	۱۴۷۷	۱۳۰۲	۱۵۳۳	۱۳۴۰	۱۲۷۶	۱۲۸۱	۱۲۱۴	۱۳۰۸

متوسط قیمت صادرات محصولات پتروشیمی و میعانات گازی بترتیب در آبان ماه سال ۹۳ نسبت به مهر ۱۴ و ۷ درصد افزایش و متوسط قیمت سایر کالاها، ۶ درصد کاهش یافته است، همچنین متوسط قیمت کالاهای وارداتی در آبان ماه نسبت به مهر ۹۳، بیش از ۵ درصد کاهش یافته است.

متوسط قیمت کالای صادراتی و وارداتی طی ۸ ماهه نخست سال ۹۳

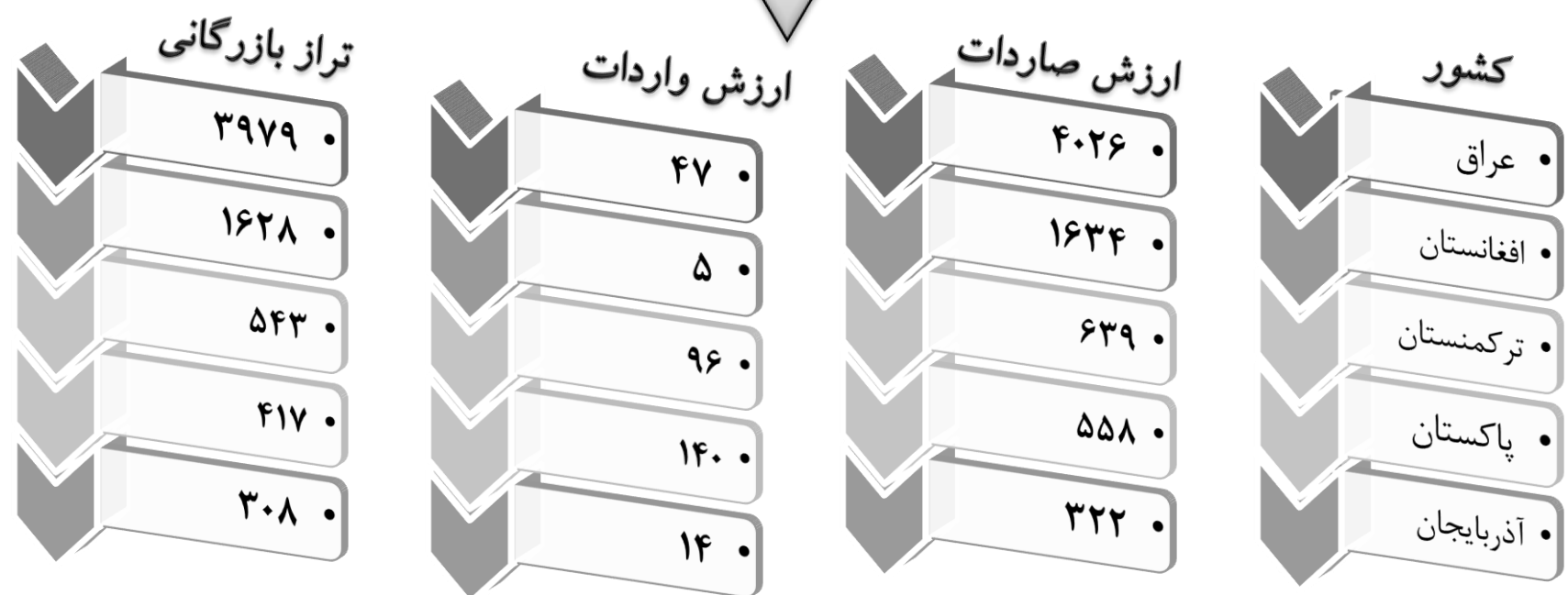
■ در ۸ ماهه نخست سال ۹۳ متوسط قیمت یک تن کالای صادراتی (بجز میعانات گازی) معادل ۴۴۶ دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، ۱۳.۷۸ درصد افزایش داشته است.

■ در ۸ ماهه نخست سال ۹۳ متوسط قیمت یک تن کالای وارداتی معادل ۱۳۰۸ دلار بوده که نسبت به ۸ ماهه سال قبل، ۱۲.۵۷ درصد کاهش داشته است.

■ متوسط ارزش هر تن کالای وارداتی بیش از سه برابر قیمت هر تن کالای صادراتی است.

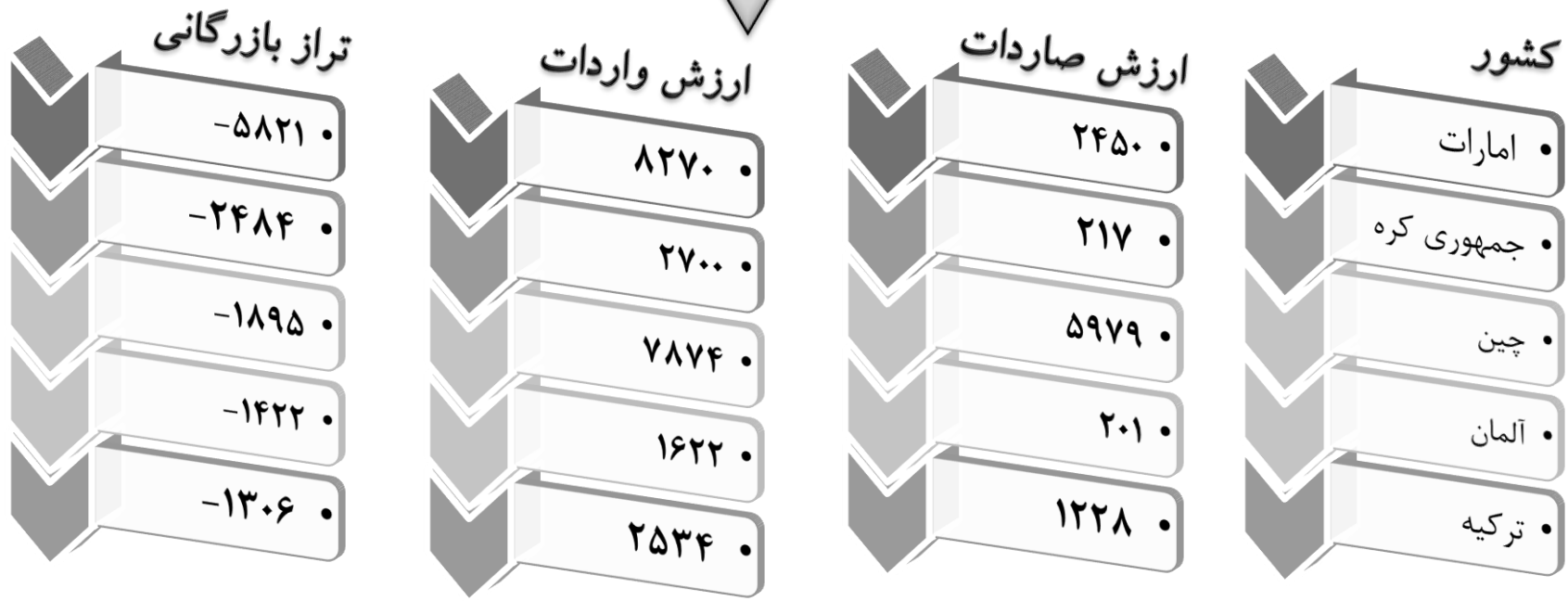
پنج کشور طرف معامله با بیشترین تراز تجاری مثبت طی ۸ ماهه نخست سال ۹۳ (میلیون دلار)

در این مدت، تراز تجاری ایران (بدون احتساب نفت، گاز و خدمات) با ۹۴ کشور مثبت و با ۸۵ کشور دیگر منفی بوده است.

پنج کشور طرف معامله با بیشترین تراز تجاری منفی طی ۸ ماهه نخست سال ۹۳ (میلیون دلار)

میزان واردات به تفکیک ۵ کشور عمده مبدا

میزان صادرات به تفکیک ۵ کشور عمده مقصد

۸ ماهه نخست سال ۹۳

کشور	ارزش واردات - میلیون دلار
امارات	۸۲۷۰۰
چین	۷۸۷۴۰
جمهوری کره	۲۷۰۰۰
هند	۲۵۴۳۰
ترکیه	۲۵۳۴۰
سایر کشورها	۱۰۳۳۲۰
جمع کل	۳۴۲۵۴۰

کشور	ارزش صادرات - میلیون دلار
چین	۵۹۷۹۰
عراق	۴۰۲۶۰
امارات	۲۴۵۰۰
افغانستان	۱۶۳۴۰
هند	۱۴۳۰۰
سایر کشورها	۷۲۰۰۰
جمع کل	۲۲۷۱۸۰

واردات طی ۶ ماهه * ابتدای سال ۹۳ به تفکیک کالاهای مصرفی، واسطه ای و سرمایه ای

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

نام بخش	وزن	ارزش	سهم
واسطه ای	۱۷۲۳۹	۱۶۸۹۵	۹۲
سرمایه ای	۴۱۲	۴۴۷۵	۱۸
مصرفی	۱۱۴۷	۳۵۳۰	۱۴

عمده واردات کشور مربوط به **کالاهای واسطه ای** با سهم ارزشی ۶۸ درصد می باشد. واردات «مواد اولیه و کالاهای واسطه ای» به آن دلیل که در فرآیند تولید به کار گرفته می شوند نقش مستقیمی در افزایش تولیدات داخل و رشد اقتصادی دارند. اما کاهش واردات (به ویژه مواد اولیه و کالاهای واسطه ای و سرمایه ای) در سال های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ به دلیل تحریم ها و کاهش درآمدهای ارزی نقش موثری در کاهش تولید و رشد اقتصادی کشور داشته است. بنابراین یکی از راهکارهای اساسی برای خروج از رکود در سال ۱۳۹۳ باید در مدیریت واردات و تخصیص منابع با اولویت واردات مورد نیاز بخش های مولد و تولیدی به ویژه بخش صنعت جست و جو کرد.

صادرات طی ۶ ماهه * ابتدای سال ۹۳ به تفکیک بخش های عمده

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

نام بخش	۶ ماهه ابتدای سال ۹۳		۶ ماهه ابتدای سال ۹۲		درصد تغییرات
	وزن	ارزش	وزن	ارزش	
میعانات گازی	۹,۲۳۳	۶,۵۱۴	۴,۶۶۶	۴,۱۲۸	۵۸
صنعت	۲۳,۱۵۵	۱۳,۵۰۷	۲۲,۳۷۸	۱۲,۳۲۴	۱۰
خدمات	۴,۹۵۰	۴,۳۸۰	۱۸	۴,۳۸۰	۱۳
کشاورزی	۱,۷۵۳	۱,۵۸۰	۶	۱,۳۶۴	۱۶
معادن	۱۳,۷۴۸	۱,۴۵۲	۱۵,۰۹۷	۱,۴۵۳	۰
سایر کالاها (فرش و صنایع دستی، تجارت چمدانی)	۷	۱۸۴	۶	۱۷۰	۸
جمع	۴۷,۸۹۶	۲۸,۱۸۷	۴۳,۵۰۲	۲۳,۸۱۹	۱۸

در طبقه بندی گزارش اخیر سازمان توسعه تجارت پتروشیمی به بخش صنعت اضافه شده است و بخش پتروشیمی به صورت مجزا نشان داده نمی شود؛ گروه صنعت (با در نظر گرفتن بخش پتروشیمی) بیشترین سهم را در صادرات بخش های عمده دارا می باشد، سهم صنعت در صادرات ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳ (از ۵۲ درصد در ۶ ماهه ابتدای سال ۹۲) به ۴۸ درصد کاهش یافته است. بر اساس این گزارش آمار صادرات خدمات از دفتر توسعه صادرات کالا احصا گردیده است.

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

صادرات بخش صنعت طی ۶ ماهه * ابتدای سال ۹۳

نام بخش	۶ ماهه ابتدای سال ۹۳		سهم از ارزش	۶ ماهه ابتدای سال ۹۲		سهم از ارزش	درصد تغییرات	
	وزن	ارزش		وزن	ارزش		وزن	ارزش
صنعت	۲۳۱۵۵	۱۳۵۰۷	۴۸	۲۲۳۷۸	۱۲۳۲۴	۵۲	۳	۱۰
صنعت	۸۵۵۳	۶۷۲۱	۲۴	۷۷۰۳	۵۵۰۸	۲۳	۱۱	۲۲
	۱۴۶۰۲	۶۷۸۶	۲۴	۱۴۶۷۵	۶۸۱۶	۲۹	-۰.۵	-۰.۴

با تفکیک بخش پتروشیمی از بخش صنعت مشاهده می شود که رشد بخش صنعت ناشی از رشد صادرات محصولات پتروشیمی است و صادرات سایر کالاهای صنعتی بجز پتروشیمی در دوره مورد بررسی ۰.۴ درصد کاهش داشته است.

میانگین قیمت صادرات بخش های عمده در ۶ ماهه ابتدای سال ۹۳

میانگین قیمت صادرات (تن/دلار)			نام بخش
درصد تغییرات	۶ ماهه ابتدای سال ۹۲	۶ ماهه ابتدای سال ۹۳	
-۲۰	۸۸۵	۷۰۶	میعانات گازی
۶	۵۵۱	۵۸۳	صنعت
-۱۰	۱۰۰۷	۹۰۱	کشاورزی
۱۰	۹۶	۱۰۶	معادن
-۷	۲۸۳۳۳	۲۶۲۸۶	سایر کالاهای (فرش و صنایع دستی، تجارت چمدانی)
۷	۵۴۸	۵۸۹	جمع

با توجه به کاهش قیمت صادرات میعانات گازی، کشاورزی و فرش و صنایع دستی به نظرمی رسد صادرکنندگان دو بخش مذکور منافع کوتاه مدت ریالی ناشی از افزایش نرخ ارز را به منافع بلند مدت صادرات ترجیح داده اند.

تجارت خارجی ایران در تقویم میلادی

(هزار تن/میلیون دلار)

درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل		ده ماهه سال ۲۰۱۳		ده ماهه سال ۲۰۱۴		شرح
		ارزش	وزن	ارزش	وزن	
		۷.۲۷	۲.۳۹	۲۶۰۴۸	۶۴۸۱۳	صادرات
		۲۴.۰۵	۳۴.۵۲	۳۷۳۸۸	۲۵۴۵۶	واردات
		۶۲.۵۸		-۱۱۳۴۰	-۱۸۴۳۷	تراز بازرگانی

نتیجه گیری

۱- طی ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳ **واردات گندم** در حالی ۶۷ درصد رشد کرده است که وزارت کشاورزی سیاست خرید تضمینی از کشاورزان و حرکت به سمت خودکفایی را دنبال می کند. در حالی که وزارت کشاورزی بر اساس برآورد میزان تولید و خرید تضمینی گندم در سال جاری، نیاز به واردات این محصول را حدود یک میلیون تن اعلام کرده، با گذشت یک فصل از سال بیش از دو میلیون تن گندم وارد شده و همچنان هم واردات ادامه دارد.

طی ۸ ماهه نخست امسال **سه میلیون و ۷۵۳ هزار تن دانه سخت گندم** به ارزش بالغ بر ۱۲۹۹ میلیون دلار به کشور وارد شده که از نظر وزنی بیش از ۸۶ درصد و از نظر ارزشی ۶۷ درصد نسبت به همین بازه زمانی در سال گذشته افزایش داشته است.

نتیجه گیری

۲- عمده واردات کشور را ماشین آلات مکانیکی، کالاهای اساسی خوراکی، ماشین آلات برقی، محصولات فولادی، محصولات پلاستیکی، محصولات دارویی و قطعات منفصله خودرو تشکیل داده‌اند. محصولات وارداتی در مقایسه با محصولات صادراتی کشور از **درجه استراتژیک** بالاتری برخوردارند و برخلاف محصولات صادراتی که عمدتاً مواد خام و با ارزش افزوده پایین هستند، محصولات وارداتی عمدتاً کالاهای اساسی خوراکی و تولیدات با تکنولوژی بالا هستند.

نتیجه گیری

۳- در هشت ماه نخست سال جاری اقلام عمده صادراتی کشور (بدون احتساب میعانات گازی) را عموماً **محصولات پتروشیمیایی، پالایشگاهی و معدنی** با ارزش افزوده پایین تشکیل می دهند. در شرایطی که کشوری صادرکننده مواد خامی باشد که دارای جایگزین در کشورهای دیگر است و وارد کننده محصولات با ارزش افزوده باشد، حتی با وجود برابری میزان صادرات و واردات، در عرصه تجاری دچار وابستگی است و نشان از آسیب پذیری بالای تجارت خارجی این کشور دارد.

نتیجه گیری

۴- با توجه به آنچه گفته شد به نظر می رسد گرچه کشورمان از یک تناسب نسبی از نظر میزان واردات و صادرات برخوردار است ولی از نظر محتوای کالاهای مبادله شده وضعیت مناسبی ندارد و تنها به لطف صادرات مواد خام، محصولات کمتر فرآوری شده و محصولات انرژی بر توانسته است کالاهای اساسی و با تکنولوژی بالای مورد نیاز خود را تأمین کند. همچنین **پایین بودن سهم اقتصاد دانش بنیان از تولید و صادرات کشور** با سیاست های اقتصاد مقاومتی که از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ شده است، سازگاری ندارد.

با تشکر از توجه شما